

ISSN 1840-0922
ISSN-e 2232-8300
UDK 37

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ БИЈЕЉИНА

НОВА ШКОЛА
ЧАСОПИС ЗА ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ
САВРЕМЕНЕ ШКОЛЕ И ПРЕДШКОЛСТВА

Година XX

Бијељина, децембар 2025.

Часопис НОВА ШКОЛА

Издавач:

Педагошки факултет Бијељина
Универзитет у Источном Сарајеву

Главни и одговорни уредник:

Проф. др Марица Травар

Секретар редакције:

Доц. др Неда Гаврић

Преводилац на енглески језик:

Проф. др Татјана Думитрашковић

Проф. др Оливера Петровић

Лектор: Проф. др Милена Ивановић

Коректор: Доц. др Сузана Бунчић

Техничка припрема текста и припрема електронске верзије:

Мирјана Деспотовић

Адреса редакције:

Семберских ратара 1Е, 76300 Бијељина

Web: www.novaskola.pfb.ues.rs.ba

E-mail: novaskola@pfb.ues.rs.ba

Штампа:

„Leader“, Бијељина

Тираж:

100 примјерака

САДРЖАЈ

Сања Милић

Владо Симеуновић

Нада Марић

ПЕРЦЕПЦИЈА ПОДРШКЕ СУПЕРВИЗОРА И КОЛЕГА МЕЂУ
НАСТАВНИЦИМА: АНАЛИЗА СТРУКТУРНИХ РАЗЛИКА У
ШКОЛАМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

7

Марина Мијатовић

ДИГИТАЛНО ПРАВО И СИГУРНОСТ ДЕЦЕ У ОБРАЗОВНОМ
ОКРУЖЕЊУ

21

Вања Данојлић

ПЕРЦЕПЦИЈА УЧЕНИКА О УЛОЗИ ФЕСТИВАЛА НАУКЕ У
РАЗВИЈАЊУ ИНТЕРЕСОВАЊА ЗА БИОЛОГИЈУ

43

Нада Васиљевић

ПРОБЛЕМСКИ ЗАДАЦИ У РАЗВИЈАЊУ КРЕАТИВНОСТИ
КОД УЧЕНИКА МЛАЂЕГ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА

61

Радана Пантелић

Мануела Рађевић-Јокић

ЕФЕКТИ КООПЕРАТИВНОГ УЧЕЊА У НАСТАВИ МОЈЕ
ОКОЛИНЕ У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

75

Марина Мијатовић¹

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић, Лепосавић

ДИГИТАЛНО ПРАВО И СИГУРНОСТ ДЕЦЕ У ОБРАЗОВНОМ ОКРУЖЕЊУ

Сажетак: *Развој дигиталних технологија има потенцијал да трансформише образовни систем, омогућавајући на тај начин нову димензију учења и интеракције. Међутим, дигитализација доноси и озбиљне изазове, нарочито у погледу заштите деце у онлајн окружењу. Овај рад истражује правне аспекте заштите дигиталних права деце у образовним установама, са посебним фокусом на регулисање употребе личних података ученика и питања дигиталне безбедности. У раду се анализира европска регулатива и домаће законодавство, испитује се имплементација правних норми у образовним институцијама, и разматрају се конкретни случајеви који указују на слабости постојећих система заштите. Такође, рад се осврће на улогу родитеља и наставника у очувању дигиталне сигурности, са нагласком на превенцију ризика као што су дигитално насиље (cyberbullying), неовлашћено дељење података и крађа идентитета. Кроз детаљну анализу, предлажу се стратешки правци за унапређење дигиталне безбедности, укључујући едукацију свих учесника у образовном процесу, као и имплементацију ефикасних техничких и правних решења у заштити приватности деце.*

Кључне речи: *дигитално право, безбедност деце, образовне установе, родитељска одговорност, интернет.*

УВОД

У последњих неколико деценија, дигитализација је значајно изменила не само начин на који друштва функционишу, него је у већем обиму утицала и на сам образовни процес. Технологија постаје неодвојив део савременог образовања, нудећи нове могућности за реализовање процеса наставе и учења. Интерактивне платформе, електронски уџбеници, учење на даљину и коришћење дигиталних алата, у великој мери постали су свакодневица у настави. Међутим,

¹ marina.mijatovic@gmail.com

са овим технолошким напретком долазе и озбиљни изазови, посебно у погледу заштите деце и њихових дигиталних права. Иако увођење технологија у образовни систем доноси бројне предности, ризици попут крађе идентитета, злоупотребе личних података и интернет злостављања углавном произилазе из шире употребе интернета и дигиталних алата, посебно у контексту слободног времена и друштвених мрежа. Друштвене мреже представљају један од најчешћих облика дигиталне комуникације међу децом и младима, али са собом носе и одређене ризике. Када се ове платформе користе у образовне сврхе, под надзором наставника и у оквиру регулисаних школских активности, ризици од злоупотребе значајно се смањују. Употреба дигиталних алата у образовању може допринети развоју дигиталне писмености код ученика, што их чини свеснијима потенцијалних опасности и боље припремљенима за безбедно коришћење интернета у приватном животу. Ови изазови, такође, захтевају стриктну примену закона и прописа, као и унапређење постојећих регулаторних оквира који регулишу дигиталну безбедност у школама и предшколским установама, како би се обезбедила адекватна заштита деце у свим аспектима њихове онлајн активности. Један од најзначајнијих правних аката који се односи на заштиту личних података у Европској унији је Општа уредба о заштити података (*General Data Protection Regulation*), која поставља стандарде за заштиту приватности, укључујући и заштиту деце. У Републици Србији, ова област регулисана је Законом о заштити података о личности, који се у великој мери усаглашава са европским стандардима и који дефинише мере које школе морају предузети у циљу заштите података о ученицима. Образовне институције, као централне тачке у животу деце, играју кључну улогу у осигуравању поштовања њихових права, а да лични подаци буду заштићени у складу са законом. Ипак, у неким случајевима, школе могу имати ограничену свест о потпуној одговорности у погледу дигиталне безбедности или су у недовољној мери опремљене ресурсима и знањем за правилну примену прописа. Ово се односи не само на техничке мере заштите података, већ и на едукацију ученика и њихових родитеља о потенцијалним опасностима и одговорном понашању у дигиталном простору. Поред тога, деца често нису свесна претњи које могу вребати на интернету. Узраст, другим речима, више утиче на интензитет и учесталост коришћења дигиталних садржаја него на промену самих приоритета деце у онлајн окружењу. Ипак, без

обзира на то колико времена проводе на интернету, деца често нису у стању да препознају све ризике који могу бити присутни у дигиталном простору. Због недовољно развијених когнитивних способности и животног искуства, она су посебно подложна различитим облицима злоупотребе (Кузмановић, Златаровић, Анђелковић и Жунић-Цицварић, 2019, стр. 24). Управо због тога, неопходно је усмерити пажњу на едукацију деце и обезбедити адекватне механизме за њихову заштиту. У пракси, образовне институције, у сарадњи са родитељима и надлежним телима, спроводе различите стратегије усмерене на унапређење дигиталне безбедности деце, као што су радионице намењене ученицима и родитељима са циљем развијања свести о ризицима и начинима безбедног коришћења интернета, као што су, нпр. „Радионице о безбедном интернету у организацији Центра за сигурнији интернет (CSI, 2025). Као чинилац у формирању безбедног дигиталног окружења, образовни систем не само да пружа знање, већ и активно обликује свест ученика о дигиталним ризицима, подстичући критичко размишљање и одговорно коришћење технологије. Школа као сигурно место треба да буде средиште дигиталног описмењавања, где ће ученици стицати неопходне вештине за заштиту од злоупотреба и безбедно сналажење у дигиталном простору.

ПРАВНИ ОКВИР ЗАШТИТЕ ПРАВА ДЕЦЕ У ДИГИТАЛНОМ ОКРУЖЕЊУ

Правна заштита дигиталних права деце темељи се на комбинацији међународних, европских и домаћих правних извора који имају за циљ обезбеђивање сигурности деце у дигиталном окружењу. Са развојем информационих технологија и све већом употребом интернета у свакодневном животу, заштита права деце у дигиталној сфери постала је један од приоритета савремених законодавних и регулаторних система.

На међународном нивоу, заштита права детета у дигиталном окружењу базира се на општим принципима заштите дечјих права, који су утврђени Конвенцијом Уједињених нација о правима детета (UNICEF, 1989). Циљ ове Конвенције је да подигне свест о деци као посебно рањивој и јединственој групи која захтева специфичну заштиту, јер уобичајени механизми заштите људских права нису довољни. Деца су независне личности са својим правима

и потребама, због чега морају бити третирана као активни носиоци права, а не само као пасивни објекти заштите од стране одраслих. Одрасли су дужни да поштују дечију индивидуалност и створе услове у којима ће се њихова права у потпуности остваривати. Кроз учење о својим правима, деца такође уче да препознају и поштују права других, развијајући свест о одговорности и учествујући у процесу доношења одлука. Обавеза да се чује и уважава мишљење детета прерасла је у међународни стандард. Када права детета буду прекршена, неопходно је реаговати, било као појединац, група или институција и обавестити надлежне органе, као што су министарства, локалне управе или организације које се баве заштитом права детета. Иако Конвенција не садржи посебне одредбе које се односе на дигитална права, њени принципи, као што су право на приватност, право на заштиту од злоупотреба и право на приступ информацијама, обезбеђују основ за развој конкретних прописа у овој области. Државе потписнице Конвенције обавезане су да предузму све потребне мере како би осигурале заштиту деце од свих облика експлоатације, укључујући и дигиталну. Ратификацијом, Конвенција стиче правну снагу једнаку закону, те се често назива и „Уставом дечијих права“. У пракси то подразумева да се судије у својим одлукама могу ослонити на Конвенцију о правима детета и директно је применити, чак и када је у супротности са одређеним законом. Ратификовани међународни споразуми имају примат над домаћим правним актима, што је утврђено принципом *pacta sunt servanda*. Ипак, на нивоу националног законодавства, кључни изазов је одсуство ефикасног механизма који би државе обавезао да доследно примењују права из Конвенције и пружају заштиту деци у случајевима кршења њихових права. Посебан проблем лежи у томе што Конвенција не предвиђа специфичан систем за подношење индивидуалних жалби у случајевима када дете или његов законски заступник сматрају да су права повређена (Човић, 2017, стр. 21).

Општи коментар бр. 25 о правима детета у вези са дигиталним окружењем је документ који је усвојен 2021. године од стране Комитета Уједињених нација за права детета. Овај коментар разјашњава како Конвенција о правима детета треба да се примењује у дигиталном контексту и наглашава да права детета морају бити заштићена и у виртуелном простору, с обзиром на све већу присутност деце на интернету и дигиталним платформама.

Коментар обухвата кључна питања као што су:

- Приступ интернету као праву детета на информације и образовање;
- Заштита деце од ризика у дигиталном окружењу, укључујући злостављање, узнемиравање и злоупотребу података;
- Обезбеђивање приватности и безбедности деце на интернету;
- Промовисање дигиталне писмености и одговорног понашања.

Што се тиче Републике Србије, овај коментар није директно укључен у домаће законодавство, али је усклађен са постојећим обавезама Србије према Конвенцији о правима детета, коју је Србија ратификовала. У том смислу, Србија је у обавези да обезбеди примену Конвенције, укључујући права деце у дигиталном окружењу, а Општи коментар бр. 25 служи као смерница за развој политика и закона који ће осигурати безбедност деце на интернету (Центар за права детета, 2021). Иако се у пракси можда не користи директно, Општи коментар бр. 25 представља важан документ за националне стратегије у области дигиталне заштите деце, посебно у контексту примене Закона о заштити података о личности и других прописа који уређују безбедност на интернету. Закон о заштити података о личности посебно наглашава значај заштите података деце, као и обавезу образовних установа да предузму све неопходне мере како би обезбедиле безбедност података о ученицима. Школе и предшколске установе су дужне да обрађују податке о деци искључиво у складу са законом, обезбеђујући највиши ниво заштите у складу са техничким и организационим могућностима. Поред тога, национални прописи који уређују заштиту деце у дигиталном окружењу обухватају и Закон о основама система образовања и васпитања, који препознаје потребу за увођењем дигиталне писмености и заштите у наставне планове и програме.

Такође, Закон о информационој безбедности регулише техничке аспекте заштите података и информационих система у образовним установама, посебно у погледу сигурности мрежа које деца користе. Иако је правни оквир у Републици Србији релативно добро развијен, његова примена у пракси зависи од нивоа свести и образовања наставника, ученика и родитеља о дигиталним ризицима

и безбедности (Ивановић, 2019, стр. 46). Иако родитељи све више препознају потребу за заштитом деце у дигиталном простору, поставља се питање њихове дигиталне писмености и способности да пруже адекватну подршку деци у онлајн окружењу. Истраживања спроведена и у нашем окружењу указују на недовољну оснаженост родитеља за ову улогу, где је евидентно да родитељи у значајној мери користе савремене технологије и друштвене мреже, али код појединих родитеља уочава се несигурност и резервисаност по питању одређених онлајн садржаја, што доводи у питање њихову адекватну припремљеност и компетентност да активно подрже децу у процесу дигиталне социјализације (Senić Ružić, Pantić i Šarančić, 2024, str. 14). Управо зато су едукативни ресурси, попут дигиталног водича *Деца и интернет – паметно од почетка*, од виталног значаја, јер пружају конкретне смернице родитељима, васпитачима и учитељима у подршци деци за безбедно и сврсисходно коришћење дигиталних технологија од њиховог најранијег контакта са онлајн светом. Постоје истраживања која указују на то да родитељи све више препознају значај безбедности деце на интернету и ризике којима су изложена, али је питање у којој мери у пракси имају времена и капацитета да се активно посвете заштити деце и њиховом дигиталном описмењавању. Управо зато су едукативни ресурси, попут дигиталног водича „Деца и интернет – паметно од почетка“, од виталног значаја, јер пружају конкретне смернице родитељима, васпитачима и учитељима у подршци деци за безбедно и сврсисходно коришћење дигиталних технологија од њиховог најранијег контакта са онлајн светом (УНИЦЕФ, 2019). Ипак, у последњих неколико година уочени су напори да се дигитална сигурност подигне на виши ниво кроз разне пројекте, као што су кампање подизања свести о ризицима на интернету и програми едукације ученика и наставника о одговорном понашању у дигиталном простору (UCPD, 2017; Чувам те, 2025).

Државни органи, попут Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, играју важну улогу у надзору и примени закона, али је потребна додатна сарадња са школама како би се обезбедила свеобухватна заштита и реципроцитет.

У Европи, Општа уредба о заштити података (GDPR) представља кључни документ који регулише заштиту приватности и података у дигиталном простору. Општа Уредба о заштити података поставља строге стандарде за заштиту личних података, посебно када

је реч о деци, која се сматрају посебно рањивом категоријом. У складу са наведеним, обрада личних података деце мора бити транспарентна, правична и ограничена на оно што је неопходно за одређену сврху. Поред тога, уредба посебно наглашава потребу за добијањем сагласности родитеља или старатеља за обраду података деце млађе од 16 година. Европска комисија и друге европске институције такође су усвојиле низ смерница које се односе на заштиту деце у дигиталном окружењу, укључујући и Европску стратегију за бољи интернет за децу. Овај документ има за циљ промовисање безбедности деце на интернету, подстицање њиховог критичког мишљења и стварање сигурних дигиталних простора (Европска комисија, 2024). Сходно томе, ове смернице нису само декларативног карактера, већ имају практичну улогу у креирању политика и мера усмерених на безбедност деце.

ДИГИТАЛНА ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ РОДИТЕЉА И НАСТАВНИКА

Деца од најранијег узраста постају корисници интернета и дигиталних уређаја, који су присутни у њиховој свакодневици, а млади их, пре свега, користе ради забаве и међусобне комуникације (Кузмановић, 2022, стр. 41). У том контексту, одговорност за заштиту дигиталних права деце не лежи само на законодавним институцијама и образовним установама, већ и на родитељима и наставницима као кључним актерима у дечијем животу. Њихова улога је пресудна за осигуравање безбедног и одговорног коришћења дигиталних технологија, као и за развој свести о правима и обавезама које деца имају у овом простору. Деца током пубертета и адолесценције могу постати тежа за разумевање, али то их не чини мање рањивима на интернету (Ивановићи Гегић, 2012, стр. 10). Савремена истраживања и публикације истичу да је улога родитеља у дигиталном описмењавању деце од суштинског значаја. Поред препознавања зрелости детета за самостално коришћење интернета, родитељи треба активно да посредују у дигиталним активностима своје деце, подстичући безбедно и одговорно понашање на интернету, као и развој критичког размишљања и конструктивног коришћења дигиталних технологија (Кузмановић, 2025, стр. 20– 21). Такво деловање родитеља представља важан предуслов за стварање одговорних и дигитално писмених генерација.

Улога родитеља у безбедности деце на интернету

Заштита деце у дигиталном окружењу подразумева осигурање физичке, психолошке и етичке сигурности током активности као што су претраживање интернета, комуникација путем четова и коришћење друштвених мрежа. Посебну опасност представља рано укључивање деце у онлајн окружења без адекватног надзора, што их чини подложним ризицима као што су контакт са непознатим особама и излагање непримереном садржају (Стајић и Николова Марковић, 2022, стр. 120). Често упозоравамо своју децу да не разговарају са странцима и да буду опрезна када им приђу непознате особе. Међутим, подједнако је важно да их научимо да исту пажњу морају да примењују и у онлајн свету, где опасности могу бити мање очигледне. Родитељи у томе имају кључну улогу, надгледајући коришћење интернета и усмеравајући децу ка безбедном онлајн понашању (Toth & Grubor, 2014, стр. 514). Одговорност родитеља у дигиталном окружењу укључује не само техничке мере заштите, као што су надзор над коришћењем уређаја, постављање ограничења у погледу времена, садржаја и активности, као и употреба софтвера за филтрирање, већ и едукативну улогу која подразумева комуникацију, усмеравање и подршку деци у развијању безбедних навика на интернету. Родитељска контрола, мада ограниченог домета, може имати заштитни ефекат када је реч о ризичним онлајн понашањима код деце и младих (Álvarez-García, García & Suárez-García, 2018, стр. 1). Када дозволимо деци приступ интернету, од кључне важности је да их правилно усмеримо и обезбедимо им сигурност, али без ограничавања њихове слободе да стичу знања и вештине које су неопходне у савременом свету. Родитељи се суочавају са изазовом заштите деце у дигиталном окружењу, настојећи да очувају њихове моралне вредности и осигурају безбедно коришћење интернета. Ово подразумева активан надзор, вођење деце ка одговорном дигиталном понашању, као и подстицање критичког размишљања о онлајн садржајима и потенцијалним ризицима. У том процесу, традиционални родитељски стилови, засновани на равнотежи између подршке и контроле, играју значајну улогу у обликовању свести деце о безбедности и одговорној употреби дигиталних технологија (Пешић и Катић, 2024, стр. 136). Интернет може бити изузетно користан алат за развој деце, али и извор ризика ако се користи на неодговарајући начин. Како би се остварио баланс између безбедности и развоја, неопходно

је да родитељи и наставници буду активно укључени у процес дигиталног образовања деце, обезбеђујући им приступ релевантним и едукативним садржајима, истовремено их штитећи од опасности као што су сајбер-насиље, неовлашћено дељење података и изложеност неприкладним садржајима. Деца могу несвесно упасти у ризичне ситуације на интернету, па је важно да одрасли на време реагују и обезбеде сигурност кроз информисање о потенцијалним опасностима. Од тренутка када је интернет постао широко доступан, отвориле су се бескрајне могућности за комуникацију, приступ информацијама, пословање, забаву и учење. У складу са тим, све више активности свакодневно се ослања на дигиталне технологије. Полазећи од максиме да живимо у времену насиља и насиљу времена, можемо рећи да нова генерација, тзв. „миленијумска деца“, одраста у дигиталном окружењу испуњеним интернетом, мобилним уређајима и брзом разменом информација, као и разноврсним технолошким справама које су њиховим родитељима у младости биле незамисливе. Због тога није изненађујуће да су деца често вештија у коришћењу интернета и компјутерских програма од својих родитеља, али техничка вештина не значи и одговорну употребу интернета (Viduka, Bašić i Lavrnić, 2018, стр. 75).

Коришћење дигиталних садржаја доприноси развоју медијске културе детета, али истовремено отвара простор за унапређење критичког мишљења и способности свесног и безбедног коришћења дигиталних технологија. Један од кључних аспеката у процесу образовања деце о дигиталним правима јесте управо развијање ових вештина, што омогућава одговорну и сврсисходну употребу дигиталних технологија (Матовић, Марковић и Ристић 2022, стр. 111). Родитељи морају подстицати децу да на интернету не деле личне податке без промишљања и да увек воде рачуна о томе ко су особе с којима комуницирају. У том смислу, неопходно је успоставити отворену комуникацију између родитеља и деце, како би деца осећала сигурност и могла да поделе своје дигиталне изазове, а родитељи правовремено интервенисали уколико дође до проблема. Поред правовремене интервенције у случају проблема, родитељи имају кључну улогу у превенцији, подстицању одговорног коришћења технологије и развоју вештина неопходних за безбедно сналажење у дигиталном окружењу. Родитељи не би требало да траже једноставна правила као универзално решење, већ је важно да се на време запитају шта је то што привлачи

пажњу њихове деце на интернету и да од најранијег узраста прате и усмеравају његову дигиталну активност. Подстицањем уравнотеженог коришћења технологије могу спречити ризике прераног дигиталног одрастања и зависности од екрана. Иако су дигитални уређаји део савременог одрастања, за здрав развој детета и даље су најважнији игра, дружење и искуства из стварног света (Арсенин, 2004, стр.134). Додатно, родитељи су обавезни да поштују дигитална права своје деце, укључујући право на приватност. Ово значи да би требало да буду свесни граница надзора и да се уздрже од непотребног упада у дигитални простор свог детета, осим у ситуацијама када је безбедност угрожена. У том контексту, потребна је јасна комуникација и договор са децом о правилима коришћења интернета, како би се успоставила здрава равнотежа између заштите и самосталности детета. Свесни смо да је интернет постао неизоставни део савременог живота и готово га је немогуће елиминисати из свакодневнице. Ипак, често се прибегава стратегијама које се ослањају на застрашивање, и деце и родитеља, уместо да се фокусира на њихово оснаживање и развијање вештина које би побољшале сајбер безбедност и смањиле ризике којима су изложени у дигиталном окружењу. Интернет данас чини окосницу наших активности – користимо га за упознавање, дружење, рад, учење, куповину, забаву и чак одржавање личних односа. Сходно томе, илузорно је очекивати да ће се проблеми у вези са сајбер безбедношћу деце решити избегавањем бављења тим питањем, а још мање забраном коришћења интернета. Без систематског развоја кроз адекватну едукацију о значају и очувању сајбер безбедности, не само да ће деца и млади бити подложни виктимизацији, већ ће исти ти млади, као одрасли, бити изложени сличним ризицима када у потпуности постану део дигиталног света (Цветинчанин Кнежевић, 2023, стр. 24). С тим у вези, нужно је систематско и континуирано унапређивање дигиталне писмености од најранијег узраста, како би се створили услови за формирање одговорних и критички оријентисаних појединаца, способних да се безбедно и сврсисходно крећу у дигиталном окружењу.

Одговорности наставника у дигиталном образовању

Наставници имају важну улогу у преношењу знања о дигиталним правима и сигурности ученицима. Њихова одговорност је вишеструка, јер поред образовне функције, они такође служе као

пример одговорног коришћења технологије и понашања на интернету. Школе као институције морају да обезбеде одговарајућу едукацију о дигиталним правима као део наставног програма, а наставници треба да се активно укључе у овај процес, било кроз формално образовање или путем додатних активности попут радионица и обука. Компетенције наставника у раду са децом, као и у развоју заједнице учења и сарадње, подразумевају и вештине коришћења дигиталног простора као подршку за креирање ефикасних образовних програма. Присуство дигиталних алата у васпитно-образовном раду не ограничава се само на техничке способности наставника или примену одређених софтвера, већ се посматра као интегрисани део учења у којем дете има слободу да иницира, обликује, допуни и прилагоди улогу информационих и комуникационих технологија (ИКТ-а), чинећи је значајном за своје активности кроз игру и истраживање. Дигиталне технологије у раду са децом треба користити са циљем да се подстакне искуствено учење, истраживање индивидуалних интересовања и стилова учења, као и изградња квалитетних односа са вршњацима и наставницима у различитим образовним контекстима. Овим приступом деца остварују подршку да активно учествују у свом процесу учења и развоја, користећи савремене дигиталне ресурсе на креативан и едукативан начин (Ђорђевић и Милинковић, 2021, стр. 89). Када наставници препознају технолошке алате као ефикасне у подстицању учења и развоја ученика, већа је вероватноћа да ће их активно укључити у наставу. Ипак, с обзиром на ограничено време за припрему часова и додатне изазове које доноси примена технологије, неопходно је да наставници имају адекватну подршку и обуке како би технологију користили на начин који унапређује образовни процес и осигурава дигиталну безбедност ученика. Истраживања показују да наставници често имају ограничене дигиталне вештине, посебно када је реч о креирању и дељењу сопствених наставних материјала у дигиталном окружењу (Vasiljević, Војовић i Semiz, 2022, str. 104–105). Иако се у фокусу дигиталног образовања најчешће ставља развијање дигиталне писмености ученика, не треба занемарити чињеницу да ниво дигиталних компетенција наставника представља предуслов за тај процес. Наставници који нису довољно оспособљени за критичку и одговорну употребу дигиталних алата тешко могу ученике усмерити ка безбедном и сврсисходном понашању у онлајн окружењу. Стога је континуирано унапређивање њихових дигиталних вештина неодојиви

део одговорности наставника у области дигиталног образовања. „Наставник за дигитално доба 2023“ представља смерницу за развој управо тих компетенција, омогућавајући наставницима да унапредесвоју праксу и допринесу развоју дигиталне писмености код ученика (Момчиловић, 2024, стр. 96–101). Један од кључних изазова са којима се наставници суочавају јесте одржавање равнотеже између коришћења технологије у настави и заштите дигиталних права ученика. Наставници су дужни да се придржавају правила о заштити личних података, посебно када користе дигиталне платформе за учење. Ово укључује мере као што су заштита података о присуству, оценама и другим аспектима школског живота ученика, у складу са прописима као што је Закон о заштити података о личности. Већина интернет услуга захтева од корисника да пруже личне податке како би могли да користе њихове платформе. Пре него што поделе ове информације, корисници би требало да добро размисле о томе на који начин њихови подаци могу бити искоришћени и да одлуче да ли су спремни да их открију. Поред ризика да ове информације буду злоупотребљене на незаконит или непримерен начин, објављивање личних података на интернету може утицати и на дигитални углед корисника – начин на који други људи доживљавају ту особу на основу њених активности у онлајн простору. Наставници, с друге стране, имају важну улогу у подстицању критичког размишљања код ученика о информацијама на интернету, наглашавајући значај провере извора и препознавања дезинформација. Они такође могу подржати ученике у развоју одговорног дигиталног понашања, како у коришћењу друштвених мрежа и учешћу у онлајн заједницама, тако и у заштити личних права и интегритета у дигиталном окружењу (Богавец и Попадић, 2013, стр. 22). Наставницима су доступне смернице које имају за циљ промовисање дигиталне писмености кроз образовање и обуку (EEAS, 2022, стр. 33). Ове смернице помажу наставницима да интегришу дигиталне алате у наставни процес, развију критичко размишљање код ученика и подстакну безбедно и одговорно коришћење интернета. Кроз програме стручног усавршавања и примену савремених педагошких приступа, наставницима се пружа подршка у оснаживању ученика за дигитално доба, што доприноси њиховој бољој припремљености за изазове савременог друштва. Дигитално образовање је један од приоритета у Предлогу стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године, где се, по узору на европске приступе, посматра као интегрисан процес. Он

обухвата развој дигиталних компетенција наставника и ученика, као и примену дигиталних технологија у настави ради подизања квалитета образовања. Посебан акценат стављен је на подршку образовним установама у јачању дигиталних капацитета и унапређењу дигиталних вештина, како ученика, тако и наставног особља (Senić Ružić, 2021, str. 14). На тај начин дигитално образовање добија двоструку улогу, с једне стране унапређује квалитет наставе, а с друге, јача компетенције наставника да подрже ученике у развоју дигиталне писмености и одговорном коришћењу интернета.

Сарадња родитеља и наставника

Заједничко деловање родитеља и наставника у омогућавању учења кроз дигиталне медије и коришћења интернета, треба да се заснива на међусобној сарадњи и подршци која укључује више различитих аспеката. Најпре, сарадња са родитељима је од кључне важности, јер млађој деци често треба помоћ и активно учешће одраслих приликом коришћења дигиталних медија. Ова сарадња се не сме сводити на задавање задатака који би захтевали ангажовање родитеља као извршилаца, већ треба да подстиче децу на истраживање и самостално учење уз подршку родитеља који их охрабрују и усмеравају, при чему дигитални медији служе као средство за истраживање и документовање њихових искустава. Циљ је омогућити деци да уче кроз игру и истраживање, при чему игра не треба да буде усмерена искључиво на усвајање одређеног знања, већ да подстакне дечију радозналост и креативност. Поред тога, важно је подстицати сталну размену искустава и идеја између наставника и родитеља ради ефикасне заштите дигиталних права деце. Док родитељи имају примарну улогу у васпитавању деце код куће, наставници могу да пруже додатну подршку кроз формално образовање и пренос знања у школском контексту. Ова сарадња може се остварити кроз различите видове комуникације, попут родитељских састанака, радионица за дигиталну писменост и других активности које укључују оба субјекта (Ђорђевић и Милинковић, 2021, стр. 47). Улога породице у васпитно-образовном систему од кључног је значаја, а њихово активно учешће у раду школа доприноси унапређењу квалитета образовања. Иако се породице разликују по многим аспектима, све имају право да допринесу школским активностима, а њихова различитост треба да буде препозна-

та и уважена од стране наставника и образовних установа. Различити социоекономски и образовни профили родитеља могу представљати додатну вредност, јер размена различитих искустава и перспектива омогућава школама да обогате наставни процес и унапреде свој рад кроз иновативне приступе (Ћетковић, 2022, стр. 9). Улога школа је такође важна у успостављању механизма који ће омогућити бољу информисаност родитеља о дигиталним правима и ризицима на интернету. Наставници могу организовати обуке за родитеље у циљу подизања њихове свести о важности дигиталне безбедности и алата који су на располагању за заштиту деце. Национална асоцијација родитеља и наставника Србије (НАРНС) основана је као део иницијативе *Партнерски за образовање*, покренуте 2015. године у сарадњи са Фондацијом за отворено друштво и УНИЦЕФ-ом, са циљем унапређења сарадње између породице и образовних институција. Основни фокус НАРНС-а је јачање партнерства између родитеља и просветних радника кроз промовисање културе узајамног уважавања и заједничке одговорности за образовање и васпитање деце (НАРНС, 2020). Приближно половина родитеља исказује резервисаност према коришћењу рачунара од стране деце, при чему је њихов став често обликован искуствима везаним за начин на који деца користе дигиталне уређаје (Кузмановић и др., 2019, стр. 13). Подаци указују да је један од пет родитеља приметио пад у школском успеху свог детета након што је у домаћинству постао доступан рачунар. Осим тога, сваки шести родитељ уочио је слабљење концентрације код детета, док је сваки девети приметио знаке социјалне изолације. Родитељи у својим одговорима ретко помињу честе интернет активности младих, као што су друштвене мреже, што указује на потребу за бољим информисањем и праћењем дигиталних навика деце. Покренута пре више од деценије, платформа *Сурфуј сигурно*, родитељима пружа корисне информације и алате за подизање свести о безбедности деце на интернету. Кроз едукативне материјале, савете и интерактивне садржаје, ова иницијатива помаже у развоју дигиталне писмености и безбедног понашања у виртуелном окружењу, уз посебан акценат на превенцију ризичних ситуација и конструктивну употребу технологије у образовне сврхе. Платформа *Сурфуј сигурно* представља користан ресурс како за родитеље, тако и за наставнике, нудећи стручне савете и практичне алате за унапређење дигиталне безбедности деце. Осим што пружа информације о потенцијалним ризицима на интернету, ова платформа

може бити од велике користи школама у организовању радионица које додатно оснажују родитеље. Кроз интерактивне садржаје и едукативне активности, родитељи стичу вештине неопходне за праћење онлајн активности своје деце у циљу развијања здравих дигиталних навика (Сурфуј сигурно, 2011). Питања о безбедности деце на интернету, посебно су актуелна у фебруару, месецу посвећеном безбедности на интернету, када се *Дан безбедног интернета* обележава широм света.

ЈАЧАЊЕ МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ ДЕЦЕ У ДИГИТАЛНОМ ПРОСТОРУ

Безбедност деце у дигиталном простору постаје све значајнија тема у савременом друштву, с обзиром на све већу употребу интернета и технологија међу младима. Иако интернет пружа бројне могућности за учење и комуникацију, нажалост, у дигиталном окружењу деца могу наићи на бројне ризике, како развојне тако и безбедносне, који постају још озбиљнији уколико одрасли који немају адекватне дигиталне вештине не учествују активно у њиховој употреби технологије (Кузмановић и др., 2019, стр. 30). Због тога је неопходно применити свеобухватне мере које ће обезбедити сигурно дигитално окружење за децу. Први корак ка побољшању безбедности јесте едукација деце о ризицима на интернету и начинима на које могу заштитити себе. Деца треба да разумеју шта су лични подаци и зашто их не треба делити са непознатим особама на мрежи. Поред тога, родитељи морају бити укључени у овај процес кроз радионице и едукативне програме који ће им помоћи да науче како да правилно надзиру и подрже децу у безбедном коришћењу интернета. На овај начин, и родитељи и деца могу бити свесни опасности као што су сајбер криминал, интернет предатори и неприкладни садржаји.

Техничке мере представљају кључни аспект заштите деце у дигиталном окружењу. Родитељи могу применити различите алате попут софтвера за родитељску контролу, филтрирања садржаја и ограничавања приступа одређеним сајтовима. Ове мере омогућавају родитељима да надзиру активности своје деце на интернету, ограничавају време које проводе на мрежи и заштите их од потенцијално опасних апликација и веб-страница. Непознавање последица сопственог понашања на интернету може оставити трајне последице на наш живот. Дигитална сигурност подразумева свест о

важности и примени одређених правила у сајбер простору. Кључна правила која млади треба да разумеју и следе у онлајн комуникацији су избегавање разговора о приватним и личним темама са непознатим особама, ауколико дође до било какве преваре, одмах треба затражити помоћ. Не треба се лажно представљати или обмањивати друге на мрежи, а неопходно је поштовати приватност себе и других. Не смеју се откривати лични подаци, првенствено сопствени а потом и других људи. Такође, потребно је бити пажљив у прихватању информација које добијамо и имати на уму да све што се објави на интернету може остати трајно доступно (Јовановић и Костадиновић, 2019, стр. 89). Унапређење дигиталне писмености један је од кључних начина да деца науче да безбедно користе интернет и разумеју ризике који долазе са његовим коришћењем. Дигитална писменост подразумева способност критичког мишљења у вези са садржајима на интернету, као и препознавање дезинформација и интернет превара. У том смислу, развој дигиталне писмености не би требало да буде искључиво задатак школе, он подразумева заједничко деловање породице и образовних институција. Школе могу допринети овом процесу интеграцијом наставних програма који уче децу како да критички користе изворе информација и избегну потенцијално штетне ситуације у дигиталном окружењу.

Изузетно је важно да постоји отворена и континуирана комуникација између родитеља и деце у вези са коришћењем интернета. Деца треба да се осећају сигурно да питају и поделе било какве непријатне или забрињавајуће ситуације које су доживела на мрежи. Родитељи би требало да подстичу разговоре о друштвеним мрежама, играма и онлајн заједницама, како би могли правовремено интервенисати и заштитити децу ако је потребно. Саветодавне линије за децу (*Childhelplines*) представљају услуге специјално осмишљене да пруже подршку и помоћ малолетницима. Ове линије не само да нуде директну помоћ, већ су кључне у процесу саветовања, пружању информација и активног слушања деце која се суочавају са проблемима. Њихова основна сврха је заштита дечијих права и добробити, обезбеђујући деци хитну подршку у тренуцима кризе и повезујући их са одговарајућим дугорочним службама које могу пружити додатну помоћ. Саветодавне линије често сарађују са школама, социјалним службама и невладиним организацијама, како би осигурале да свака потреба детета буде адекватно третирана и

решена на најбољи могући начин. Ови сервиси су важан ресурс у спречавању насиља, занемаривања и свих облика злоупотребе деце, омогућавајући им да анонимно изразе своје бриге и страхове, а такође и да добију савете о томе како да безбедно користе дигиталне платформе и интернет (Ивановић, 2019, стр. 17). У Републици Србији, саветодавне линије за децу пружа организација НАДЕЛ (Национална дечија линија). НАДЕЛ је бесплатан телефонски сервис који омогућава деци и младима да анонимно разговарају са стручњацима о проблемима и изазовима са којима се суочавају. Њихов главни циљ је пружање емоционалне подршке, савета и информација деци која се суочавају са насиљем, злостављањем, занемаривањем или другим проблемима у породици и друштвеном окружењу.

Један од најозбиљнијих ризика са којима се деца суочавају на интернету јесте сајбер злостављање. Да би се овај проблем смањено, потребно је развијати програме раног препознавања знакова злостављања и пружити деци алате и сазнања како да реагују на такве ситуације. Када се сајбер насиље појави у школама, неопходно је да школско особље буде спремно за брзу и адекватну реакцију. Програми превенције треба да охрабре пријављивање сајбер злостављања, а сва деца морају бити обучена да препознају овај облик насиља и да знају како да одговоре. Ипак, да би школа ефикасно спречила сајбер злостављање, правилно реаговала на инциденте и едуковала ученике о правилном понашању у таквим ситуацијама, неопходно је испунити одређене услове. Пре свега, важно је да и сама деца буду свесна оваквих ризика, што често није случај. Родитељи треба да буду упознати са савременим технологијама и способни да отворено разговарају са децом о њиховим активностима на интернету, узимајући у обзир потенцијалне опасности. Важно је да умеју да препознају знаке који указују на то да нешто није у реду, јер многе жртве сајбер насиља не обавештавају родитеље из страха да ће им бити забрањено да користе рачунар (Љепава, 2011, стр. 27). Родитељи и наставници треба да буду адекватно упућени како да препознају знаке када је дете изложено злостављању и на који начин му пружити потребну подршку, укључујући правну и психолошку помоћ. Такође, дигиталне платформе морају имати обавезу да брзо реагују на пријаве сајбер насиља, уклањањем неприкладног садржаја и блокирањем профила који нарушавају права деце.

Савремено друштво, засновано на технологији и брзој размени информација, поставља све веће захтеве пред васпитаче, наставнике и родитеље, очекујући од њих да ефикасно користе дигиталне алате и подстичу ученике на развој вештина неопходних за 21. век. У том контексту, дигитална компетенција просветних радника подразумева не само сналажење у различитим облицима дигиталне комуникације, веће познавање безбедносних стандарда, препознавање и спречавање дигиталног насиља, као и способност критичког процењивања дигиталних садржаја. Посебну улогу у подршци наставницима у овим областима има национална платформа „Чувам те“, која пружа едукативне ресурсе, смернице и програме обуке усмерене на превенцију дигиталног насиља и јачање дигиталних компетенција. Ова платформа омогућава наставницима да стекну знања о заштити деце у дигиталном окружењу, као и о начинима унапређења сарадње са родитељима, што је од кључног значаја за стварање безбедног образовног амбијента. Кроз своје активности, „Чувам те“ подстиче наставнике да активно примењују превентивне мере и интегришу дигиталне технологије на одговоран и безбедан начин у наставни процес. На тај начин, дигитално образовање постаје неодвојив део савременог школског система, у којем наставници имају централну улогу у обликовању сигурног и подстицајног окружења за ученике (Чувам те, 2025). Такве активности истовремено оснажују ученике да преузму активну улогу у очувању сопствене безбедности у дигиталном простору и да развијају критички однос према садржајима са којима се сусрећу на интернету.

ЗАКЉУЧАК

Безбедност деце у дигиталном окружењу постаје све значајнија тема у савременом друштву, посебно због брзог развоја технологије и све већег присуства интернета у свакодневном животу. Деца су изложена различитим ризицима у онлајн простору, који укључују како физичке тако и психолошке опасности, и због тога је неопходно да родитељи, наставници и сви који су укључени у васпитање и образовање деце буду адекватно припремљени и обучени да препознају те ризике и адекватно реагују. Улога родитеља је кључна у образовању деце о сигурности на интернету, јер су они први који

треба да разговарају са својом децом о опасностима у дигиталном свету и да их воде ка одговорном понашању на интернету. Такође, родитељи морају бити свесни својих одговорности и знати како да препознају знакове да је дете жртва сајбер злостављања, што је често изазов јер деца не пријављују овакве проблеме из страха од губитка приступа интернету. Школско окружење има важну улогу у превенцији сајбер злостављања кроз програме едукације и превенције, при чему је неопходно да наставници буду упознати са различитим облицима дигиталног насиља и да знају како да ефикасно реагују у случају да се оно догоди. Поред тога, дигиталне платформе имају одговорност да брзо реагују на пријаве о злостављању и обезбеде брзо уклањање неприкладног садржаја, како би се заштитила права деце и спречиле озбиљне последице по њихов развој.

На крају, едукација деце о дигиталној безбедности не би требало да се заснива на страху, већ на оснаживању деце да критички размишљају и донесу одговорне одлуке у дигиталном простору. Само заједничким напорима родитеља, наставника и друштва можемо створити окружење у коме ће деца бити безбедна док истражују и стичу нова сазнања користећи погодности дигиталног света.

ЛИТЕРАТУРА

- Álvarez-García, D., García, T., & Suárez-García, Z. (2018). The Relationship between Parental Control and High-Risk Internet Behaviours in Adolescence. *Social Sciences*, 7(6), 87. <https://doi.org/10.3390/socsci7060087>
- Арсенин, А. (2004). *Виртуелно детињство*. Преузето са https://klubcitalaca.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/10/virtueln_detinjstvo.pdf
- Богавац, Љ. и Попадић, Д. (2013). *Tagged - Приручник за заштиту деце и младих од сајбер насиља и примену у редовном наставном програму основних и средњих школа*. Београд: Инцест Траума центар.
- Vasiljević, D., Bojović, Ž. i Semiz, M. (2022). Mogućnosti onlajn-platfomi u odnosu na neposrednu nastavu – različita iskustva nastavnika (The Potential of Online Platforms Compared to In-Person Teaching – Different Experiences of Teachers). *Иновације у настави*, XXXV(3),91-105.
- Viduka, D., Bašić, A. iLavrnić, I. (2018). Bezbednosni izazovi za decu na internetu. *Serbian Journal of Engineering Management*, 3(1), 75-79.
- Ђорђевић, Г., Милинковић, В. (2021). Дигитално окружење у предшколској установи, *Национални научни скуп „Васпитање и образовање у дигиталном окружењу“*. 15. мај 2021. (стр. 85-90). Београд:

Филозофски факултет Универзитета у Београду, Институт за педагогију и андрагогију.

- ЕЕАС (2022). *Smernice za nastavnike i edukatore za suzbijanje dezinformacija i promovisanje digitalne pismenosti kroz obrazovanje i obuku*. Luksemburg: Kancelarija za publikacije Evropske unije.
- Еуропска комисија (2024). *Еуропска стратегија за бољи интернет за дјецу (БИК+)*. Преузето са <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hr/policies/strategy-better-internet-kids>
- Закон о заштити података о личности, „Службени гласник РС“, број 87 од 13. новембра 2018.
- Закон о информационој безбедности „Службени гласник РС“, бр. 6 од 28. јануара 2016, 94 од 19. октобра 2017, 77 од 31. октобра 2019.
- Закон о основама система образовања и васпитања, „Службени гласник РС“, бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закони, 10 од 15. фебруара 2019, 6 од 24. јануара 2020, 129 од 28. децембра 2021, 92 од 27. октобра 2023.
- Ивановић, Ј. (2019). *Оперативни приручник за центре за безбедност деце на интернету*. Save the Children in North West Balkans, Теренска канцеларија у Србији-Београд.
- Ивановић, Ј. (2019). *Смернице за професионалце у заштити деце од дигиталног насиља у Републици Србији*. Save the Children in North West Balkans.
- Ивановић, М.и Гегић, С. (2012). *Заштита деце на интернету*. Учитељски факултет у Ужицу.
- Јовановић, А. и Костадиновић, М. (2019). Дигитална компетентност адолесцената. *Годишњак за педагогију, IV/1, 85-100*.
- Кузмановић, Д. (2022). *Оцењивање у дигиталном окружењу – водич за наставнике*. Београд: Propulsion, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања и Дигитална Србија,
- Кузмановић, Д. (2025). *Дигитална писменост. Дигитални компас за родитеље*. Београд: Центар за образовне политике.
- Кузмановић, Д., Златаровић, В., Анђелковић, Н. и Жунић-Цицварић, Ј. (2019). *Деца у дигиталном добу – водич за безбедно и конструктивно коришћење дигиталне технологије и интернета*. Ужице: Ужички центар за права детета.
- Кузмановић, Д., Павловић, З., Попадић, Д., и Милошевић, Т. (2019). *Коришћење интернета и дигиталне технологије код деце и младих у Србији*. Институт за психологију Филозофског факултета у Београду.
- Lalović, K. i Tot, I. (2022). *Bezbednost naše dece na internet*. Beograd: Golden Mind doo – IT konsalting.
- Љевава, Н. (2011). Реално злостављање у виртуелном окружењу: Превенција

- и интервенција у случајевима злостављања деце на интернету. *Актуелности*, 12. (1-2), 22-33.
- Матовић, С., Марковић, И. и Ристић, М. (2022). Дигитално васпитно-образовно окружење - модели интеграције. *Методичка теорија и пракса*, 1/2022, 108-119.
- Момчиловић, М. (2024). Примена технологије у настави: преглед фактора на наставничком и школском нивоу. *Зборник Одсека за педагогију*, бр. 33. Нови Сад: Филозофски факултет, 88-101.
- НАРНС (2020). *Оцена је информација*, Национална асоцијација родитеља и наставника Србије. Преузето са <https://javnozagovaranje.bos.rs/partneri/show/39/nacionalna-asocijacija-roditelja-i-nastavnika-srbije-.html>
- Основна школа Руђер Бошковић (2020). *Безбедност деце на интернету – брошура за родитеље*. Београд: ОШ Руђер Бошковић.
- Пешић, З. и Катић, Ј. (2024). Улога родитеља у обликовању моралних вредности деце и младих у дигиталном добу, Куда се креће васпитање и образовање: Вредности као путоказ. У *Зборнику радова са националног научно-стручног скупа „Сусрети педагога“*, 27. мај 2024. (стр. 133-138). Београд: Филозофски факултет.
- Senić Ružić, М. (2021). Digitalna transformacija obrazovanja u Srbiji – pitanje digitalne pismenosti ili digitalne kompetencije. U *Zborniku radova „Vaspitanje i obrazovanje u digitalnom okruženju“* (str. 11-24). Beograd: Filozofski fakultet, Institut za pedagogiju i andragogiju.
- Senić Ružić, М., Pantić, I., Šarančić, М. (2024). Razvijanje digitalne pismenosti u porodičnom kontekstu: digitalna pismenost roditelja i osnaženost za digitalno roditeljstvo, *Andragoške studije*, 1, 9-32.
- Стајић, Ј. и Николова Марковић, А. (2022). Утицај нових технологија на безбедност деце у грађанском праву. *Мегатренд ревија*, 19(2). Београд: Универзитет Мегатренд, стр. 117-128.
- Сурфуј сигурно (2011). Преузето са <https://surfujsigurno.weebly.com/po269etna.html>
- Toth, L. & Grubor, G. (2014). *Child protection from unwanted internet contents – case study in Republic of Serbia. Sinteza*, 2014, 514-519.
- Петковић, М. (2022). *Сарадња породице и школе као фактор превенције вршњачког насиља*. Мастер рад. Никшић: Филозофски факултет Универзитета Црне Горе.
- UNICEF (1989). *Konvencija o pravima deteta*. Preuzeto sa <https://www.unicef.org/serbia/media/3186/file/Konvencija%20o%20pravima%20deteta.pdf>
- УНИЦЕФ (2019). *Дигитални водич*. Преузето са <https://digitalni-vodic.ucpd.rs/>
- UCPD – Užički centar za prava deteta (2017). *Family Safety Net – Bezbedan internet za celu parodicu*. Preuzeto sa <https://ucpd.rs/portfolio-posts/family-safety-net-bezbedan-internet-za-celu-porodicu/>.

- Centar za sigurniji internet – CSI (2025). *Radionice*. Preuzeto sa <https://csi.org.rs/vesti/radionice>
- Цветинчанин Кнежевић, Х. (2023). *Деца и млади на интернету: Шта знамо о ризицима онлајн одрастања*. Београд: Share Foundation.
- Центар за права детета (2021). *Поводом усвајања Општег коментара бр. 25 Комитета за права детета УН о правима детета уз вези са дигиталним окружењем*. Преузето са <https://cpd.org.rs/povodom-usvajanja-opsteg-komentara-br-25-komiteta-za-prava-deteta-un-o-pravima-deteta-u-vezi-sa-digitalnim-okruzenjem/>
- Човић, А. (2017). *Права детета – еволуција, реализација и заштита*. Београд: Институт за упоредно право, 221-224.
- Чувам те (2025). *Дигитална писменост у образовању: Алати и вештине за васпитаче и наставнике будућности*. Преузето са <https://cuvamte.gov.rs/aktuelnost/digitalna-pismenost-u-obrazovanju-alati-i-vestine-za-vaspitace-i-nastavnike-buducnosti-/5202.php>

DIGITAL RIGHTS AND CHILD SAFETY IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Summary

The development of digital technologies has transformed the education system, enabling new forms of learning and interaction. However, this digitalization also brings significant challenges, particularly with regard to protecting children in online environments. This paper examines the legal aspects of safeguarding children's digital rights within educational institutions, with a particular focus on the regulation of students' personal data and issues related to digital security. It analyzes European regulations and domestic legislation, evaluates the implementation of legal norms in educational settings, and discusses specific cases that highlight weaknesses within current protection systems. In addition, the paper explores the role of parents and teachers in maintaining digital safety, emphasizing the prevention of risks such as cyberbullying, unauthorized data sharing, and identity theft. Through detailed analysis, the paper proposes strategic directions for improving digital security, including the education of all stakeholders in the educational process and the implementation of effective technical and legal measures to protect children's privacy.

Keywords: digital law, child safety, educational institutions, parental responsibility, internet safety